

Csontváry Kosztka Tivadar
Sétakocsizás Újholdnál Athénban

1904

Szabó Borbála

Szerenád

Klári és a húga, Györgyi az ágyukon heverték unottan. Klári a takaró rojtjait tépkedte, Györgyi pedig az arcát tornáztatta, minél furább pófákat próbált vágni. Annyira béna dolog ez, hogy anya mindig elveszi a telefonjukat!

– Nem is tudom, minek vette meg, ha állandóan elkobozza – selypítette Györgyi kifordított szájjal.

– Ja – helyeselt Klári tömören.

– Pedig én most pont meg akartam mutatni neked egy cuki videót, amin egy macska zongorázik, és jön egy tyúk, és az is zongorázik, de most akkor annak is annyi – folytatta Györgyi, majd új arcot próbált ki: most a szemét düllesztette ki, és mindkét oldalon beszívta az arcát.

– Hű, de csábos vagy! – dicsérte meg Klári. – Így tuti férjhez mészhamar.

– Kösz! És addig a pár évszázadig mit csináljunk, hm? Meghalok az unalomtól.

Klári anya hangját utánozva válaszolt:

– Hát olvass valami értékeset, kisasszony! Én gyerekkoromban faltam a *Tüskevárat*.

Györgyi nevetett az utánzáson, de azért megvédte anyát.

– Naaa, azért anya jót akar nekünk.

– Ja, persze. De közben ő is egész nap a mobilját bizgerálja. Csak ő „munkának” nevezi.

Közben odakint besötétedett. A szoba is kezdett félhomályba veszni, már csak a telihold szolgáltatott egy kis fényt, ahogy besütött a lányok ablakán. Már a szoba falára ragasztott, hatalmas kép figurái is egyre kevésbé voltak kivehetőek. Pedig szép kép volt, igazából egy festményt másolata. Egy lakóház volt rajta hosszú, magas ablakokkal és két kis erkéllyel. A szobák ablakai sötétek, sehol sem ég a lámpa, biztos már mindenki alszik a házban. Csak a hold világít odakint. Ahogy itt, a valóságban is.

– Itt nálunk teli-, a képen meg újhald van – állapította meg Györgyi.

– Aha – helyeselt Klári. – Olyan, mint egy levágott köröm.

– Dehogysis, sokkal szebb!

– Dehogysis! Pont olyan!

– Dehogysis!

Klári ábrándosan hasra fordult az ágyán, és alaposabban megnézte a festményt. Tetszett neki ez a rejtélyes félhomály, a ház előtt titokzatosan elhaladó két lovas kocsi.

– Szerintem mi rossz korba születünk – nyilatkozta ki. – Ekkoriban, a kép idején még nem voltak mobilok, nem is volt mit elvenni. Akkor még kocsikáztak az emberek, báloztak, szerenádoztak...

– Az mit jelent?

– Hát hogy énekelsz annak a nőnek az ablaka alatt, akibe szerelmes vagy. Mármint nem te énekelsz, hanem egy férfi neked, mondjuk.

– Hú, az elég ronda lehet! – kuncogott Györgyi. – Ott dörög egy ilyen mély hangú férfi az ablaknál.

De Klári komoly maradt.

– Jó, de most ne úgy képzeld, ahogy az énekórán énekelnek a fiúk! Hanem szépen. Lanttal meg minden. Aki tud énekelni.

Györgyi a kép felé fordult, és figyelmesen nézte.

– Szerinted ezek is azért jöttek ide? Hogy szerenádozzanak?

– Kik?

– Hát ezek a hapik. Nézd meg, kapásból négyen vannak ez előtt az egyetlen ház előtt! Lehet, hogy lakik ebben a házban egy gyönyörű lány, és hozzá jöttek, nem?

Most Klárinak is felcsillant a szeme.

– Igen, az lehet, az emeleten! A földszinten meg a szülők, de tőlük persze rettegnek a kérők. Ezért úgy tesznek, mintha csak véletlenül kocsikáznának erre.

Györgyi felült az ágyon, és eljátszotta, hogy ő az egyik udvarló a kocsin, aki úgy tesz, mintha csak véletlenül kocsikázna erre.

– Tíraríra, csak úgy erre gurultunk, gördültünk, semmi különös...

– Szerinted melyik fiúba szerelmes a lány? – kérdezte Klári.

Györgyi kijavította.

– Mármint a két lány! Mert valószínűleg inkább nem egy, hanem két gyönyörű lány lakik itt. Akik tesók.

– Ja, tényleg! – helyeselt Klári. – És akkor ki kibe szerelmes szerinted? Györgyi alaposan megnézte a felhozatalt.

– Szerintem a kisebbiknek a bajszos fiú tetszik, balról a második. Aki a lovat irányítja.

– Még jó, hogy nem a másik, ott mögötte, az a meghökkent arcú! – rötyögött Klári.

– Maradjál már, hát az szörnyen néz ki! Soha nem szeretne bele a kisebbik lány. Ilyen alapon a nagyobbiknak meg biztos jobbról a második tetszik, az az öregecske.

– Nem, neki a jobb szélső udvarol.

– Az a nyakatlan?! – ámult Györgyi, és most már egy centiméter közelségből vizsgálta a képet és az említett fiatalember arcát. Klári kezdett dühös lenni.

– Van nyaka, nyugodj bele – vitatkozott –, de a tied meg lehet, hogy nem is bajszos. Hanem az a nagy fekete csak a szája, ami állandóan azt mondja: eeeee!

Györgyi szóhoz sem jutott ekkora sértés hallatán.

– Mi van??? Dehogysis mondja, hogy „eeee”, nem mondja azt, jó? Az ott neki nem száj, hanem egy szép, elegáns, nagy bajusz!

Csakhogy Klári már nagyon belelendült a fantáziálásba. Tetszett neki ez az eeeee-zős ötlete, ezért még jobban kidolgozta.

– És akkor így éneklis majd neked a szerenádod, hogy:

„Szeeeeereeeetleeeek, teeee édeeeees keeeesleeeéány...!”

– Oké, akkor a te fiúd meg föl se tud nézni az erkélyünkre, annyira nincs neki nyaka. Csak akkor láthat ide, ha hanyatt fekszik a fűben. Nyakatlan! Nyakatlan! – csúfolta Györgyi a nővére udvarlóját.

– Eeeee-ző hapi! Eeeee-ző hapi!

– Nukunyakú kérő! Nukunyakú kérő!

A lányok már ide-oda gurultak a nevetéstől, még a lovas kocsi is nyikorogott alattuk...

Most Györgyinek egyszerre csak furcsán kimered a szeme. Miféle lovas kocsiról van szó...? Rémulten pillant a mellette trónoló Klárra.

– Rajtad milyen szerkó van már? Diznihercegnőnek öltöztél, vagy mi? – kérdezi.

Klári viszont órá, Györgyire mutogat vigyorogva.

– Na és te? Egy régies, csicsás kalapban vagy, az nem zavar?

De ami igazán furcsa itt az egészben, azt végül is kórusban mondják ki a testvérek:

– Hol van az ágyunk?!

Hát igen, mert amin most ülnek, az bizony nem ágy. Hanem ülés. Egy lovas kocsi kétszemélyes ülése. Nagyon úgy áll a helyzet, hogy

a lányok éjfélkor újholdnál Athénban sétakocsiznak! Hogy ők is rajta vannak a Csontváry-képen! Még fel sem fogták ezt a furcsa fordulatot, amikor anya lépett be a szobába.

– Lányok, tíz perc múlva fürdés, vacsora, aztán fél órára visszakaphatjátok a...

Ezen a ponton észrevette, hogy a szobában nincs senki. Rémulten nézett körül.

– Hahó, lányok! Klári, Györgyi! Ne hülyéskedjete már, hahó!

Felgyújtotta a villanyt, benézett az ajtó mögé, az ágy alá, a szekrénybe: de sehol nem volt senki. De a Csontváry-képre nem nézett rá. Pedig ha ránézett volna, látta volna, hogy ugyanabban a pillanatban, amikor ő lámpát gyújtott, a festményen szereplő háznak is felfénylett az ablaka.

A két képbe szorult lány ijedten egymásra néz.

– Úristen! Mi belekerültünk a képbe?! – rémüldözik a csicsás ruhás.

– Aha, úgy látszik – feleli a másik, a nagy kalapos. Közben anya már ki is viharzott a szobából. Györgyi megvonja a vállát.

– Szerintem, ha már itt vagyunk, legalább nézzük meg közelebbről a kérőinket! – javasolja.

Klári elneveti magát.

– Ők azt hiszik, fent vagyunk az emeleten, erre mi itt lent hallgatózunk... Hallgassuk ki, miket áradoznak rólunk! Bújjunk el ebben a bokorban!

Úgy is tesznek: gyorsan lepattannak a kocsiról, és belevetik magukat a háztól pár méterre álló bokrok közé. Györgyivel valami nem stimmel, egyik lábáról a másikra áll.

– Mi van? – kérdezi a nővére rosszat sejtve.

– Pisilni kell. De nyugi, itt tudok pisilni a bokorban!

– Pfuuj, szerinted ez illik egy kalapos hölgyhöz?

– És ha levennem a kalapot?

– Attól még nem fog illeni. A pisi az pisi.

De amikor ez a nagy igazság elhangzik, Györgyi már rég a bokorban guggol. Klári mi mást tehetne, melléguggol, hogy ő se látsszon. Éppen jókor teszi, mert ebben a pillanatban meghallják a kérők hangját.

– Pszt, ott a Hökkentarcú! – suttogja Györgyi.

És tényleg, ott van! Vágyakozva bambul fölfelé, az ablak irányába, és így sóhajtozik:

– Hökk! Juj, de meghökkentően gyönyörű az a két hölgy, e háznak lakói! Különösen a fiatalabbik gyönyörű, a Györgyike. Hadd adok egy szép kis szerenádöt néki!

Már a száját tátja, hogy útjára röppentse a lelkéből lelkedzett szerelmes dalt, amikor váratlanul ott terem egy másik férfi, és félretaszítja őt.

– Engedj engem ernyedetlen szenvedelmem elzengnem! – így rivall rá a másik. Olyan széles szája van, mint egy békának.

*Eszetlen szerelem,
elvesztem fe-hejem!
Le-le-le, le-le-le,
szerelmem: te, te, te!
Klári jót nevet rajta.*

– Hahaha, megjött a lovagod, az Eeeee-zős hapi! Mondtam, hogy ilyen hülyén fog énekelni.

– Na és, a te öregednek meg foga sincs! – vág vissza Györgyi.

– Mondtam, hogy nem az én öregem!

– Hát nem is az enyém!

– Hát nem is az enyém!

A bokor most már erősen reszket – mintha rázná a hideg – az alatta zajló parázs vitától. Szerencséjükre az Öregecske kérő koránál fogva nagyothall egy csöppet, így csak fújja a magáét:

– Ej, lennék csak egy kicsit fiatalabb, úgy főmászandanék az erkélyre, osztán úgy lependeríteném a kisasszonkákat, hogy attó kódúnának! – Ezt mondja, és a botját rázza harciasan a feje fölött.

– Hű, de régiesen beszél! – állapítja meg Klári.

– Hát persze, mert öreg. De nézd, nem hagyja annyiban az én hős Eee-zőm, hogy más is udvaroljon nekünk!

A hős Eeeee-ző ebben a pillanatban tényleg ráront az Öregecskére.

– Ezt nem engedhetem, te leffedt, gyenge, elredvesedett... egg!

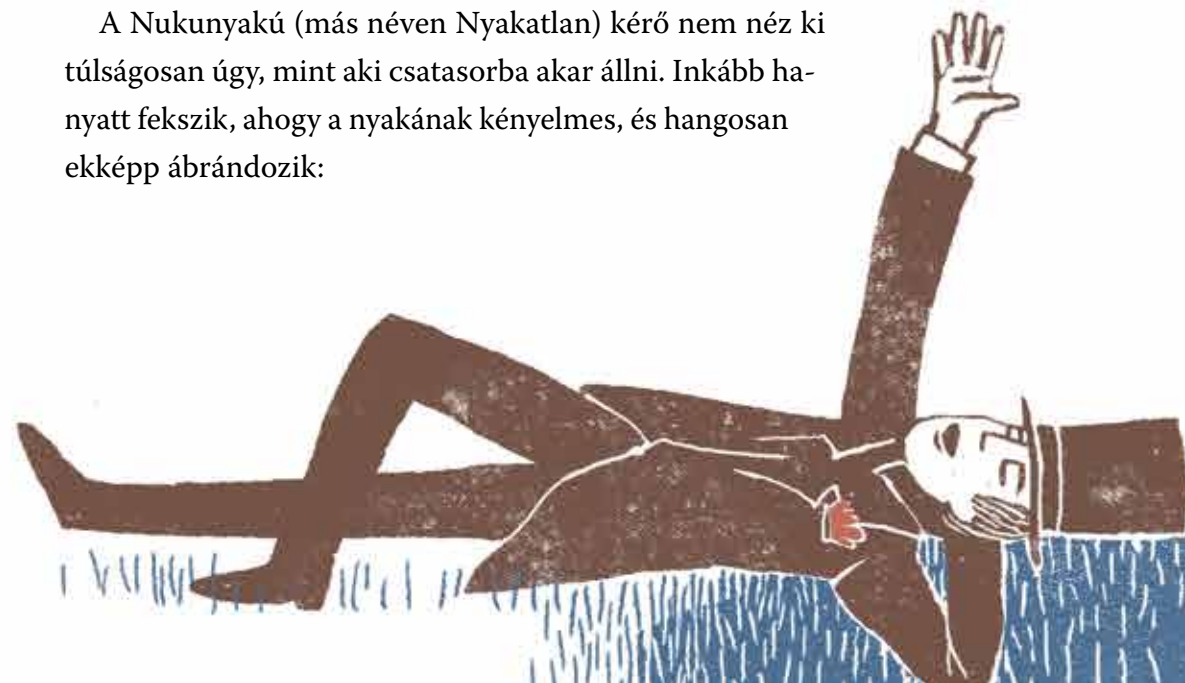
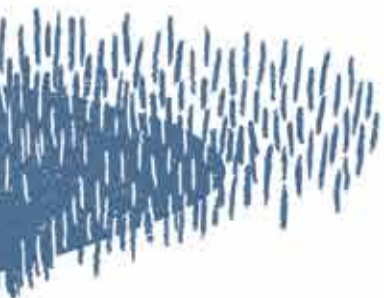
– Mi az, hogy egg? Nem ismerem ezt a szót – tűnődik Klári.

– Gondolom, aggot akart mondani, csak az nem e-vel van. Olyan kis cuki!

Nem tetszik neked?

– Mondtam már, hogy az enyém a mellette lévő, a Nyakatlan-ka. De édes, most csatasorba is áll a kegyeimért!

A Nukunyakú (más néven Nyakatlan) kérő nem néz ki túlságosan úgy, mint aki csatasorba akar állni. Inkább hanyatt fekszik, ahogy a nyakának kényelmes, és hangosan ekképp ábrándozik:

– *Ohh, Hold! Mily fényes is vagy te!*

Mily új!

*Nem mint a levágott köröm, de-
hogy!*

*Hanem mint egy első szerelmes
mosoly!*

Vagy egy arany fülbevaló!

Vagy egy seb a szíven!

– Na jó, ez már nyál! – jelenti ki Györgyi.

– Nem, ez már gyönyörűség! – ellenkezik Klári.

Aztán Klári egy hirtelen ötlettől vezérelve kiemelkedik a bokorból. Györgyi rémülten próbálja visszarángatni maga mellé, de a nővére ekkor már el is indult veszélyes küldetésére. Bátran odalép a Nukunyakú kérőhöz. Udvariasan pukedlizik, ahogy a Sissi-filmben látta. A kérő el van olvadva, mélyen meghajol, és kezét csókol Klárinak (ajka természetesen nem érinti az ifjú leány becses bőrét).

– Kisasszony... egy táncre esetleg? – kérdezi félszegen. Klári nagylelkűen bólint. Valahonnan messziről megszólal egy keringő, és ők táncre perdülnek.

Ugyanekkor a bokorban guggoló Györgyi mögött is megjelenik egy bizonyos személy. Mégpedig az Eeeee-ző férfi, és szintén a kezét nyújtja.

– Kedvesem, engedje meg nekem!

– Ó, hogyne! – irul-pirul Györgyi. – Vagyis: persze, tesséeek!

Ők is keringőzni kezdenek. Csak úgy pörög-forog, úszik, szinte lebeg a két elegáns páros – a régi ház előtt – éjféltkor – újholdnál – Athénban...

Klári és Györgyi még soha életükben nem voltak ilyen boldogok.

Csak a két hoppon maradt kérő, a Hökkentarcú meg az Öregecske dohog hangosan.

– Hökk-hökk! De hökk ám! Na hát erre nem számítottam! Hogy így elhalásszák előlem a leányt! Meg vagyok hökkenve! Hökk, hökk, hökk! Elegendem is volt, alászolgája, hazamegyek!

– Hej, bizony, bizony, a régi szép időkben nem így vala az ilyesmi! Akkoriba' még udvariasság is vala a világon. Vala bizony, vala-va.

Azzal mindketten morgolódva továbbállnak.

Aztán sajnos valami más is megzavarja a ket-tős idillt.

– Hé, ti mi a fenét csináltok itt, lányok?! – kiabál egy ismerős hang.

A táncosok ijedten szétrebbenek. Anya szemé szikrákat szór az erkélyről éjféltkor, újholdnál, Athénban.

Klári szólal meg először, de ő is csak hebeg-habog.

– Ööö... Anya, ne haragudj, mi csak... csak egy kicsit táncoltunk!

– Igen, pontosan – segít neki Györgyi –, felkértek minket ezek a kedves férfiak, a kérők, na mindegy, de mindjárt megyünk haza.

De anya tovább bosszankodott.

– Ezt nem hiszem el, lányok, komolyan mondom! Ha nincs nálatok a mobil, rögtön kikapcsol az agyatok és elalszotok?

Állj, bocsánat! A lányok ezt most nem egészen értették. Méghogy alszanak! Most vannak ébren csak igazán! Habár ahogy így körülnéznek, tényleg mintha... mintha nem is annyira az éjféli Athén lenne körülöttük, inkább csak a saját, jól ismert szobájuk.

Klári és Györgyi az ágyukon heverték. Úgy tűnik, tényleg aludtak, Györgyi arcába benyomódott az ágytakaró mintája. Klári felugrott, és izgatottan kezdte vizslatni a festményt, ami már évek óta a szobájuk falán volt, de még sohasem szenteltek ennyi figyelmet neki.

– A kép! Nézd, Györgyi, megváltozott a kép!

– Tényleg! Most már ég a villany, és mi is ott vagyunk rajta! Te ott pisilsz!

– Hé, nem én pisiltem, hanem te! – háborgott Klári.

– Na persze, láttam, hogy te is pisiltél.

– Én nem pisiltem!

– Te de pisiltél!

Anya semmit nem értett a furcsa párbeszédéből.

– Megtudhatnám, miről beszéltek? Ki pisilt és hova?

Klári felsóhajtott, és anyához fordult. Tudta, hogy most már el kell mondani neki, hogy mi történik itt.

– Senki nem pisilt sehova – kezdett bele –, csak azt a két csinos hölgyet nézegettük a képen, meg a négy kérőjüket: a Hökkentarcút, az Eeeee-zőt, az Öregfejet, a Nukunyakút...

– Miféle kérőket?

Györgyi is beszállt a magyarázásba.

– Hát ott a kocsin, nézd, az a négy férfi, akik az erkélyes szobában lakó lányokhoz jöttek szerenádozni! A két tesóhoz.

Anya kis, keserű nevetést hallatott.

– Jaj, gyerekek, ezek nem szerenádozni jöttek! Teljesen véletlenül jártak erre! Csak éppen erre kocsiztak. Ez különben egy nagyon híres Csontváry-kép, a *Sétakocsikázás éjfélkor Újholdnál Athénban*.

Klári forgatta a szemét.

– Jaj, anya, de hát nézz rájuk, teljesen szerelmesek! Nyilván szerenádozni jöttek.

– Akkor miért nincs náluk hangszer, hm? – kérdezte anya ravasz arccal. A lányok egy pillanatra elbizonytalanodtak.

– De van náluk, csak bent a kocsiban. Majd akkor húzzák elő, ha kiszálltak – mondta Györgyi kis gondolkodás után.

Anya magabiztosan rázta a fejét.

– Ez butaság, lányok. Lássátok be, hogy ezek a férfiak véletlenül jártak erre! Nézzétek, három kocsi lehet látni: a bal oldaliban ül egy kocsis, mögötte az uraság. A másikban jobbra egy kocsis ül egyedül, biztos épp valakiért megy valahova. És akkor van még középen ez a fogat a két öregasszonnyal, amit...

Klári ezt a tévedést már nem tudta lenyelni.

– Azok nem öregasszonyok, hanem két bájos fiatal hölgy! És egyáltalán nem a kocsin ülnek, hanem a bokorban bujkálnak, hogy kihallgassák a kéreőket. Nézd már meg jobban!

– Ugyan már, Klárikám, itt két idős hölgy kocsikázik, egy anya meg a lánya. Már a lány fölött is eljárt az idő, az anyuka meg kész vénség. Az anyát elhagyta a férje, a lány meg nem is ment férjhez soha.

Györgyi kiabálni kezdett.

– Hagyd abba, anya! Ez nem igaz! Mindketten fiatalok és férjhez fognak menni! Az van a képen, amit mi látunk!

Anya arca elkomorult. Halkan, de szigorúan azt mondta:

– Vigyázz a szádra, kislányom! Ez egy nagyon szép kép, de az van rajta, amit a festő ráfestett. Se több, se kevesebb. Nincs rajta semmi olyasmi, amit ti fantáziáltatok. Most azonnal gyertek, mielőtt kihűl a vacsora!

Azzal kiment, meg se várta a választ.

A lányok leforrázva ültek.

– A Nukunyakú meg az Eeeee-zős nem kocsisok – mondta Györgyi szomorúan. – Hanem mindkettő királyfi.

– Tudom – felelte Klári kedvesen. – Nyugi, anya nem ért a festészethez!

– Nem, nem ért hozzá – vigasztalódott meg Györgyi.

– Egyáltalán nem ért. Gyere, menjünk vacsizni!

– Menjünk!

Miután a két szépséges leány, e háznak lakói elhagyták a szobát, a festményen lassan megmozdultak az alakok. A négy férfi, az Eeeee-zős, az Öregecske, a Nukunyakú és a Hökkentarcú lantot vett elő, és halkan belekezdtek egy szép, közös szerenádba.

